

LT

LT

LT

EUROPOS KOMISIJA

Briuselis, 2010.9.20
KOM(2010) 472 galutinis

**KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS
EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ
KOMITETUI**

**Plėčiamasis ryšys Europoje. Investavimas į skaitmeninių technologijų skatinamą
augimą**

TURINYS

1.	Įžanga. Plačiajuosčio ryšio tikslinis rodiklis.....	3
2.	Plačiajuosčio ryšio technologijų ir rinkos raida.....	4
3.	Kaip siekiama plačiajuosčio ryšio tikslinio rodiklio.....	6
4.	Pagrindiniai veiksmai.....	13

1. ĮŽANGA. PLAČIAJUOSČIO RYŠIO TIKSLINIS RODIKLIS

Iki 2020 m. visi europiečiai turėtų turėti galimybę naudotis spartesniu nei 30 megabitų per sekundę (Mbps) internetu, o 50 % ar daugiau Europos namų ūkių turėtų būti užsisakę spartesnio kaip 100 Mbps ryšio paslaugą.

Šis tikslinis rodiklis nustatytas Europos skaitmeninėje darbotvarkėje¹ – vienoje iš pagrindinių 2020 m. Europos strategijos², kuria siekiama kurti pažangią, tvarią ir integracinę ekonomiką, iniciatyvų. Į skaitmeninę darbotvarkę įtrauktas ir Europos Vadovų Tarybos patvirtintas tikslas – užtikrinti, kad iki 2013 m. pagrindinės plačiajuosčio ryšio funkcijos būtų prieinamos visiems europiečiams. Siekiant šių plataus užmojo tikslų, reikia parengti įvairiomis technologijomis grindžiamą išsamią politiką ir nuolat atidžiai stebėti pažangą³.

Sparčiojo ir itin spartaus interneto prieigos tikslinis rodiklis pasirinktas todėl, kad internetas, kaip anksčiau elektros energija ir transportas, turės lemiamos reikšmės gaivinant ekonomiką ir remiant inovacijų diegimą visuose ekonomikos sektoriuose. Itin sparčių atvirų ir konkurencingų tinklų diegimas paskatins susiformuoti efektyvų skaitmeninės ekonomikos plėtros ciklą, todėl bus galima pradėti teikti naujas paslaugas, kurioms reikia didesnio pralaidumo, ir bus tenkinami vis didėjantys piliečių poreikiai, o tai dar labiau didins tinklų pralaidumo poreikį.

Tinklų pralaidumo poreikis pasaulyje didėja maždaug 50–60 % per metus⁴ – tai skatina intensyvesnis naudojimas internetu, nuo paprasčiausių e. laiškų ir teksto rinkmenų (56 Kbps telefoninės interneto prieigos laikais) perėjus prie naršymo internete (įdiegus nuolat veikiančią plačiajuosčių ryši), taip pat tai, kad į interneto svetaines integruojama daugiau grafinio ir audiovizualinio turinio (palaikoma dabartinės kartos ADSL, užtikrinančios 2 Mbps ar didesnę atsisiuntimo ir 256 Kbps išsiuntimo greitį).

Šioje srityje svarbus ne tik atsisiuntimo greitis – norint teikti naujoviškas paslaugas ir naudotis naujoviškais taikomosiomis programomis, gali būti reikalinga didesnė simetrija (gerokai didesnis išsiuntimo greitis) ir trumpesnė delsa. Jau esama paslaugų, kurioms būtinas toks ryšys: pažangieji elektros energijos tinklai, kuriems būtina trumpa delsa ir kuriuos naudojant galima sumažinti vartotojų išlaidas ir gamybos sąnaudas; tikrąsias nuotolinių išteklių valdymo (angl. *cloud computing*) paslaugos, kurias teikiant būtinas vienodas išsiuntimo ir atsisiuntimo greitis ir kuriomis naudojamos mažos įmonės gali sumažinti veiklos sąnaudas; taip pat ligoninėms ir pacientams nuotoliniu būdu teikiamos intensyviosios e. sveikatos paslaugos. Be to, OECD neseniai padarė išvadą, kad nacionalinių šviesolaidinių ryšio linijų iki galutinio paslaugų gavėjo (angl. *fibre-to-the-home*) tinklą tiesti būtų verta, jei sąnaudas pavyktų sumažinti bent keturiuose ekonomikos sektoriuose (transporto, sveikatos priežiūros, elektros energijos ir švietimo)⁵.

Taigi galimybė užtikrinti, kad 2020 m. Europos strategijoje numatytas augimas būtų pažangus, tvarus ir integracinis, labai priklausys nuo to, kaip našiai ir veiksmingai bus

¹ Europos skaitmeninė darbotvarkė, COM (2010) 245.

² 2020 m. EUROPA. Pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategija, COM (2010) 2020.

³ Pavyzdžiui, būtų galima numatyti, kad, siekiant 100 Mbps tikslinio rodiklio, 2015 m. tokios spartos ryšio paslaugas būtų užsisakę maždaug 15 % Europos namų ūkių.

⁴ Žr. Tinklų tobulinimas siekiant diegti inovacijas ir patenkinti vartotojų poreikius, OECD, 2009 m.

⁵ Tinklų tobulinimas siekiant diegti inovacijas ir patenkinti vartotojų poreikius, OECD, 2009 m.

naudojamasi internetu, o siekiant šio tikslo interneto prieigos sparta bus vienas iš svarbiausių veiksmų. Interneto prieigą dažniausiai teikia privatūs tinklo operatoriai, laikydamiesi konkurencingos reguliavimo sistemos reikalavimų ir vadovaudamiesi komerciniais interesais. Tačiau dėl didžiulės interneto reikšmės nauda visuomenei gerokai viršija privačias paskatas investuoti į spartesnius tinklus. Siekiant plačiajuosčio ryšio tikslinio rodiklio svarbiausia skatinti, kad į sparčiojo interneto prieigą būtų investuojama daugiau nei dabartinėmis rinkos sąlygomis, atsižvelgiant į pastarojo meto ekonomikos nuosmukį.

Siekdamos paremti investicijas į naujus atvirus ir konkurencingus tinklus, nacionalinės ir vietos valdžios institucijos turėtų mažinti išlaidas. Komisija jau teikia paramą šioje srityje – pernai ji priėmė valstybės pagalbos taisyklių taikymo gaires⁶. Šiose gairėse nustatytos sąlygos, kuriomis viešojo finansinė parama ne rinkos sąlygomis gali būti teikiama plačiajuosčiam ir sparčiajam plačiajuosčiam ryšiui diegti vietovėse, kuriose komercinių investicijų artimoje ateityje nenumatoma. Pagrindinis šio komunikato tikslas – toliau remti nacionalinių ir vietos valdžios institucijų veiksmus. Jis įtrauktas į plačiajuosčio ryšio dokumentų rinkinį, kuriame nustatyti dar du su plačiajuosčiu ryšiu susiję išsipareigojimai, Komisijos priimti įgyvendinant skaitmeninėje darbotvarkėje nustatytą sparčiojo ir itin spartaus interneto diegimo priemonę. Tai Naujos kartos prieigos rekomendacija, kurioje nacionalinėms reguliavimo institucijoms pateikiamos reguliavimo gairės, ir Radijo dažnių spektro politikos programa, kuria siekiama pagerinti dažnių spektro koordinavimą ir valdymą ir taip, be kita ko, sudaryti palankesnes belaidžio plačiajuosčio ryšio plėtros sąlygas.

Kitame skyriuje apžvelgiama technologijų ir rinkos raida ir taip apibūdinama dabartinė padėtis Europoje. 3 skyriuje nurodoma, kaip kiekvienas iš keturių skaitmeninėje darbotvarkėje valstybėms narėms pateiktų pasiūlymų bus palaikomas Europos lygmeniu. Paskutiniame 4 skyriuje nurodomi tam tikri pagrindiniai tolesni veiksmai.

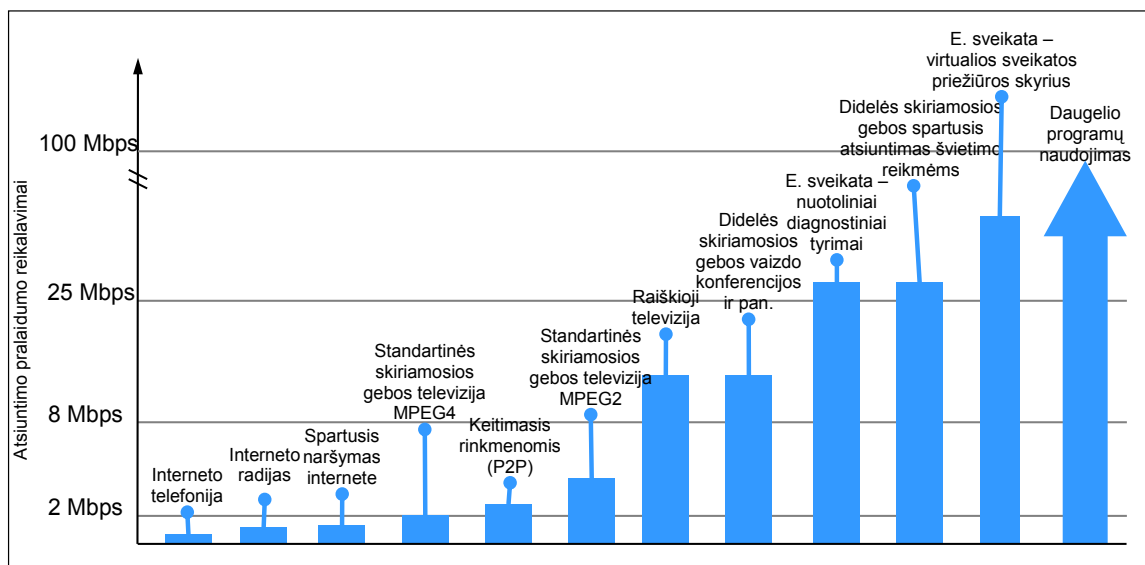
2. PLAČIAJUOSČIO RYŠIO TECHNOLOGIJŲ IR RINKOS RAIDA

Šiuo metu plačiajuosčio ryšio paslaugos individualiems vartotojams daugiausiai teikiamos varinių laidų (pvz., telefono) arba bendraašių kabelių (pvz., kabelinės televizijos) tinklais ir (arba) belaidės prieigos tinklais, tokiais kaip 3G judriojo ryšio arba fiksuotosios belaidės prieigos. ES yra viena iš pasaulio lyderių pirmos kartos plačiajuosčio ryšio diegimo srityje – joje nutiesta maždaug 124 mln. fiksuotojo ir 25 mln. judriojo plačiajuosčio ryšio abonento linijų⁷. Ryšio sparta gerokai skiriasi, tačiau paprastai atsiuntimo greitis yra didesnis nei 2 Mbps, o išsiuntimo greitis – didesnis nei 256 Kbps. Sparta vis didėja; toliau pateiktoje diagramoje nurodyta, kokių funkcinių savybių turi skirtingos spartos plačiajuosčiai ryšys ir kokios tikėtinos jo taikymo galimybės.

Rinkos interneto	dalyvių	iniciatyva	fiksuotoji
---------------------	---------	------------	------------

⁶ Valstybės pagalbos taisyklių taikymo plačiajuosčio ryšio tinklų sparčiam diegimui Bendrijos gairės (OL C 235, 2009 9 30).

⁷ Europos skaitmeninio konkurencingumo ataskaita, SEC (2010) 627. Vadinamosios judriojo ryšio linijos – tai skirtosios duomenų perdavimo kortelės kartu su usb atmintinėmis ir saugumo raktais.

Šaltinis – Plačiajuosčio ryšio suinteresuotųjų šalių grupės veikla grindžiamas tyrimas

prieiga jau spartinama. Šios naujovės kartu vadinamos naujos kartos prieigos tinklais⁸. Tačiau diegiant naujoves esama skirtumų ir tarp valstybių narių, ir tarp jų regionų.

Kabeliniai tinklai, kuriais naudojasi maždaug 73 mln. ES namų ūkių, palaipsniui naujovinami siekiant padidinti jų spartą – tuo tikslu diegiama DOCSIS3⁹ ir plečiami jų tranzitiniai tinklai. Dėl konkurencijos kabelinių tinklų srityje varinių laidų tinklų operatoriams sukuriama paskatų investuoti į VDSL – technologiją, kurią taikant išnaudojama esama varinių telefono laidų infrastruktūra, – ir į šviesolaidines ryšio linijas iki galutinio paslaugų gavėjo (FTTH). Naudojant ir FTTH, ir DOCSIS3 užtikrinama didesnė kaip 100 Mbps sparta, taigi taip galima pasiekti plačiajuosčio ryšio tikslinį rodiklį. FTTH architektūra yra atviresnė, todėl dėl atsiejimo ir laipsniško alternatyvios infrastruktūros diegimo taip pat didėja infrastruktūra grindžiama interneto paslaugų teikėjų konkurencija ir taip skatinama kurti naujas paslaugas ir taikomąsias programas.

Srityse, kuriose dėl infrastruktūros nekonkuruojama, operatoriai nelinkę imtis kitos veiklos nei įprastas ADSL verslas. Dauguma operatorių nemano, kad plačiu mastu naujovinti tinklus diegiant FTTH verslo požiūriu tikrai naudinga, taip pat atsižvelgiant į tai, kad kol kas esama per mažai patrauklių paslaugų, už kurias vartotojai būtų pasirengę mokėti daugiau. Naujos kartos prieigos rekomendacija ir naujos reguliavimo sistemos taikymas šiuo atžvilgiu bus labai svarbus, nes taip bus užtikrintas reguliavimo tikrumas, skatinamos investicijos ir konkurencija.

Naujos kartos antžeminio belaidžio ryšio paslaugos gali būti teikiamos daugiau kaip 30 Mbps perdavimo sparta, taigi galima pasiekti plačiajuosčio ryšio aprėpties tikslinį rodiklį¹⁰. Tokios paslaugos ypač svarbios regionuose, kuriuose reljefas itin nelygus, todėl diegti laidinę prieigą praktiškai neįmanoma. Tokiuose regionuose būtų galima naudoti ir palydovinį belaidį ryšį.

⁸ Pagrindinių technologijų suvestinė pateikta [URL].

⁹ Duomenų perdavimo kabeliais paslaugų sąsajos specifikacija.

¹⁰ Vis dėlto reikėtų atkreipti dėmesį į tai, kad atskiriems belaidžio ryšio naudotojams užtikrinamas pralaidumas priklausys nuo to, kiek konkrečioje teritorijoje veiks pozonių ir kiek vartotojų tam tikru metu naudosis paslauga.

tačiau kad palydovinis ryšys būtų naudojamas siekiant iki 2020 m. užtikrinti visuotinę aprėptį ir 30 Mbps spartą, turi būti padaryta didesnė technologijų pažanga.

Kad plataus užmojo plačiajuosčio ryšio tikslinis rodiklis būtų pasiektas, reikės nemažai investicijų. Reikiamą sumą apskaičiuoti sunku, tačiau apžvelgus neseniai atliktus tyrimus nustatyta, jog siekiant užtikrinti, kad iki 2020 m. visi galėtų naudotis 30 Mbps ryšiu, reikės 38–58 mlrd. EUR (derinant VDSL ir naujos kartos belaidį ryšį), o siekiant užtikrinti, kad 50 % namų ūkių būtų teikiamos 100 Mbps ryšio paslaugos, prireiks 181–268 mlrd. EUR¹¹.

Atsižvelgiant į tai, kad interneto duomenų srautas auga ir pralaidumo poreikis didėja, vis stiprėja nuostata, kad teikiant sparčiojo plačiajuosčio ryšio paslaugas svarbu veiksmingiau valdyti tinklo išteklius. Prasidėjo diskusijos dėl to, kokią įtaką srauto valdymas daro viešojo interneto atvirumui ir decentralizuotumui – esminėms ypatybėms, dėl kurių vartotojai gali pasiekti ir skleisti informaciją, naudotis taikomosiomis programomis ir pasirinktomis paslaugomis. Būtinybė išsaugoti šias ypatybes atspindi pakeitimuose, priimtuose 2009 m. pertvarkius ES e. ryšių reguliavimo sistemą¹². 2010 m. birželio 30 d. Komisijos pradėtos viešose konsultacijose dėl atviro interneto ir tinklo neutralumo¹³ siekiama išnagrinėti, kaip operatoriai valdo duomenų srautus savo tinkluose ir kokią poveikį tai gali turėti vartotojų naršymui internete. Gauti rezultatai ne tik padės užtikrinti, kad viešasis internetas ir toliau būtų atviras bei neutralus, ir išvengti neteisėtos diskriminacijos, taip pat sudarys sąlygas operatoriams kuo labiau padidinti savo tinklų veiksmingumą, kurti naujus verslo modelius ir teikti geresnius komercinių paslaugų pasiūlymus, bet ir turėtų padėti paskatinti toliau investuoti į didelio pajėgumo plačiajuosčio ryšio infrastruktūrą. Šių viešų konsultacijų rezultatus Komisija praneš vėliau šiais metais. Komisija toliau stebės pokyčius rinkoje atsižvelgdama į vartotojų poreikius (mažmeninės kainos, pasirinkimo problemos, skundai, etc.).

3. KAIP SIEKIAMA PLAČIAJUOSČIO RYŠIO TIKSLINIO RODIKLIO

Atsižvelgiant į visa tai, ES plačiajuosčio ryšio politikoje turėtų būti teikiamos konkrečios priemonės, kuriomis būtų galima i) skatinti investicijas, pavyzdžiui, sumažinus investavimo išlaidas, ir ii) didinti konkurenciją dėl infrastruktūros, atsižvelgiant į tai, kad galima alternatyvių viešųjų ir privačių investuotojų (įskaitant vietos administraciją ir komunalines įmones) konkurencija paskatintų rinkoje įsitvirtinusius operatorius investuoti į naujos kartos prieigą. Tokie veiksmai turėtų būti koordinuojami ir ES, ir nacionaliniu lygmeniu. Todėl Komisija bendradarbiaus su valstybėmis narėmis, kad būtų parengti veiksmingi nacionaliniai plačiajuosčio ryšio diegimo planai.

Nacionaliniai plačiajuosčio ryšio diegimo planai

Visos valstybės narės turi plačiajuosčio ryšio strategiją¹⁴, tačiau tik kelios yra parengusios visiškai veiksmingus itin sparčių tinklų diegimo planus ir juose nurodžiusios konkrečias nustatytų tikslų įgyvendinimo priemones, visų pirma susijusias su reikiamu finansavimu.

¹¹ Skirtumas visų pirma lemia skirtingas namų ūkių tankumas ir technologijų deriniai. Šaltiniai: *Plum/Cave* – Plačiajuosčio ryšio suinteresuotųjų šalių grupė, *JP Morgan* ir *Analysis Mason* (JK).

¹² Direktyvos 2002/21/EB (Pagrindų direktyva) su pakeitimais, padarytais Direktyva 2009/140/EB, 8 straipsnio 3 dalies b punktas ir 4 dalies g punktas.

¹³ http://ec.europa.eu/information_society/policy/ecomm/library/public_consult/net_neutrality/index_en.htm

¹⁴ Valstybių narių plačiajuosčio ryšio diegimo planų suvestinė pateikta [URL].

Plačiajuosčio ryšio tikslinį rodiklį įmanoma pasiekti tik jei visos valstybės narės atitinkamai įsipareigos ir nustatys veiklos planą, kuriame bus apibrėžti nacionaliniai tiksliniai rodikliai. Skaitmeninės darbotvarkės įgyvendinimo srityje Komisija bendradarbiaus su valstybėmis narėmis, kad būtų koordinuotai nustatyti nacionaliniai tiksliniai rodikliai, ir skatins valstybes narės vertinti vienas kitas, kad geroji patirtis būtų greičiau perduodama kitiems atsakingiems pareigūnams. Ši veikla bus remiama kartu su įvairiomis suinteresuotosiomis šalimis sukūrus į veiklą orientuotą plačiajuosčio ryšio platformą.

Valstybių narių planuose turėtų būti nustatytos suderintos politikos priemonės, kuriomis būtų skatinami ir papildomi privačiojo sektoriaus veiksmai taikant bendrą sistemą, sukurta nuosekliai ir nuodugniai įgyvendinant neseniai persvarstytą ES e. ryšių reguliavimo sistemą ir Komisijos neseniai priimtas valstybės pagalbos plačiajuosčiam ryšiui diegti gaires. Privачios investicijos turėtų būti skatinamos tinkamai koordinuojant planavimą ir bendro fizinės infrastruktūros naudojimo taisyklės, taip pat taikant tikslines finansavimo priemones rizikai sumažinti ir naujos atviros infrastruktūros diegimui paskatinti. Siekiant plačiajuosčio ryšio aprėpties tikslinio rodiklio daugelyje valstybių narių labai svarbi bus belaidžio ryšio infrastruktūra. Planuose turėtų būti suformuluotas ilgalaikis ir darnus požiūris į dažnių spektro skirstymą ir licencijavimo susitarimų išlaidas ir naudą, visų pirma į ankstyvo investavimo ir diegimo grynąjį teigiamą poveikį. Planuose taip pat turėtų būti pateiktos aiškios gairės, kaip reikalavimus atitinkančiuose regionuose pasinaudoti ES plačiajuosčiam ryšiui skiriamomis lėšomis ir EIB priemonėmis.

Siekdama paremti planavimą, Komisija sugriežtins naujos kartos prieigos diegimo stebėjimą. Tuo tikslu bus naudojamosi persvarstytomis esamomis priemonėmis, tokiomis kaip įgyvendinimo ir skaitmeninio konkurencingumo ataskaitos ir nauja skaitmeninės darbotvarkės rezultatų suvestinė, kuriose pateikti išsamūs veiksmingumo rodikliai ir taip pavienėms valstybėms narėms sudarytos sąlygos stebėti ir lyginti plačiajuosčio ryšio diegimo planus. Rezultatų suvestinė bus papildyta nauja internetine priemone, skirta statistiniams duomenims ir plačiajuosčio ryšio ekonomikos mokslinių tyrimų ataskaitoms platinti.

Investicijų skatinimas ir investavimo išlaidų mažinimas

Investicijoms skatinti ir investavimo išlaidoms mažinti galima priimti nemažai nacionalinio ir vietos lygmens reguliavimo ir finansavimo priemonių.

Apskaičiuota, kad maždaug 80 % naujos fiksotojo ryšio infrastruktūros diegimo išlaidų yra civilinės inžinerijos išlaidos, o jas galima gerokai sumažinti, jei nacionalinės ir vietos valdžios institucijos tinkamai koordinuotų veiklą, būtų taikomos miesto planavimo taisyklės ir taisomosios priemonės, kuriomis būtų suteikiama prieiga prie pasyviosios infrastruktūros¹⁵. Tokiomis priemonėmis galima sumažinti ir belaidžio ryšio infrastruktūros diegimo išlaidas. Galimos išlaidų mažinimo priemonės:

- Išduodant projektavimo leidimus nustatyti reikalavimą įrengti naują pasyviąją infrastruktūrą ir nutiesti kabelius pastatų viduje.
- Skatinti vietos valdžios institucijas ir reguliavimo institucijas naudotis savo įgaliojimais ir reikalauti, kad operatoriai atskleistų informaciją apie tai, ar yra vietos prieigos infrastruktūra ir kokia jos būklė¹⁶, kad taip būtų galima skatinti konkurenciją. Visų pirma

¹⁵ Žr. Direktyvos 2002/21/EB 12 straipsnio pakeitimus (OL L 337, 2009 12 18).

¹⁶ Pagal persvarstytos Pagrindų direktyvos 12 straipsnio 4 dalį ir Prieigos direktyvos 9 straipsnio 4 dalį.

nacionalinės reguliavimo institucijos turėtų naudotis Direktyva 2002/21/EB joms suteiktais įgaliojimais, kad gautų visą reikiamą informaciją apie kabelių kanalų ir kitų vietinės linijos elementų vietą, pajėgumą ir prieinamumą ir kad alternatyviems operatoriams suteiktų galimybę savo šviesolaidinius tinklus tiesti tuo pačiu metu, kaip ir rinkoje įsitvirtinę operatoriai, taip pat pasidalyti civilinės inžinerijos darbų išlaidas.

- Koordinuoti inžinerinius darbus (pavyzdžiui, kasimą viešojo sektoriaus reikmėms, kabelių kanalų tiesimą), kad būtų sudarytos sąlygos diegti tinklo elementus ir supaprastintas jų diegimas.
- Suteikti bendruosius įgaliojimus gauti panaudos teises – racionalizuoti inžinerinių darbų, miesto planavimo, aplinkos, visuomenės sveikatos ir bendrojo administravimo įstatymus ir taisykles siekiant supaprastinti ir paspartinti, pvz., panaudos teisių suteikimo arba antenų projektavimo procedūras ir, jei reikia, šiuo tikslu sukurti „vieno langelio“ sistemą.
- Kad sumažintų investavimo į belaidžio plačiajuosčio ryšio diegimą išlaidas, planavimo institucijos taip pat galėtų pašalinti administracines kliūtis (pvz., sunkumus gauti leidimą statyti naujas bazines stotis arba atnaujinti sutartis dėl esamų stočių).

Be to, nacionalinės arba vietos valdžios institucijos plačiajuosčio ryšio diegimą gali remti tiesioginėmis viešosiomis investicijomis arba valstybės pagalbos taisyklės atitinkančiu viešuoju finansavimu. Teikiant viešąjį finansavimą būtų galima sudaryti palankesnes sąlygas sparčiuosius tinklus tiesti ten, kur antraip jų tiesimo išlaidos būtų per didelės. Toks viešasis finansavimas turėtų būti nukreiptas taip, kad būtų sumažinta kliūčių privačioms investicijoms.

- Siekdamas sudaryti sąlygas susijusiems operatoriams diegti jų tinklo elementus ir paspartinti tokių elementų diegimą, valdžios institucijos gali nuspręsti savo lėšomis vykdyti inžinerinius darbus. Jei tokių darbų rezultatais iš principo gali naudotis ne tik elektroninių ryšių operatoriai, bet visi galimi naudotojai ir jei taip sudaromos reikiamos išankstinės sąlygos komunalinių paslaugų operatoriams diegti savo infrastruktūrą, bet kartu nesukuriamos palankesnės sąlygos tam tikram sektoriui ar įmonei, tokia veikla nelaikoma valstybės pagalba ir apie ją Komisijai pranešti nereikia¹⁷.
- Vadovaudamasi valstybės pagalbos plačiajuosčiam ryšiui diegti gairėmis, valdžios institucijos galėtų kurti konkrečiam sektoriui reikalingą infrastruktūrą arba finansuoti jos diegimą ir plačiajuosčio ryšio operatoriams sąžiningomis nediskriminacinėmis sąlygomis užtikrinti prieigą – taip būtų paskatinta teikti konkurencingas paslaugas vietovėse, kuriose antraip tai būtų ekonomiškai nenaudinga.
- Kad sparčiuoju ryšiu galėtų naudotis bendruomenės, kurioms tokios paslaugos dar neteikiamos, vietos valdžios institucijos taip pat turėtų apsvarstyti galimybę panaudoti šviesolaidinius pagrindinius tinklus, nutiestus arba tiesiamus viešųjų subjektų (mokyklų, bibliotekų, ligoninių) ryšiui užtikrinti¹⁸. Jei įmanoma, valstybės narės turėtų apsvarstyti galimybę sukurti nacionalinius plačiajuosčio ryšio fondus, iš kurių vietos valdžios institucijos galėtų prašyti lėšų tokiai pasyviajai infrastruktūrai kurti.

¹⁷ Žr. Valstybės pagalbos gairių 61 dalį, *op. cit.* 6 išnaša.

¹⁸ Tai sėkmingai padaryta Jungtinėje Karalystėje (plg. www.nynet.co.uk ir <http://wales.gov.uk/topics/businessand economy/broadbandandict/>).

- Kad plačiajuosčiam ryšiui diegti skirta valstybės pagalba būtų galima pasinaudoti greičiau, valstybės narės aktyviai raginamos pranešti apie nacionalines pagrindines schemas, o ne teikti pranešimus apie atskirus projektus.

Komisija peržiūrės esamas išlaidų mažinimo priemones ir 2012 m. pateiks ataskaitą. Kadangi daugiausiai imamas vietos lygmens veiksmų, Komisija parengs ir patobulins mechanizmus, kad vietos subjektai galėtų gauti reikiamą informaciją ir taip būtų sumažintos investavimo išlaidos. Vietos ir regioninio lygmens infrastruktūros planams kurti ir tvarkyti Komisija skatins naudotis ES regioninių fondų lėšomis.

Pagalbą valstybėms narėms Komisija teiks ir bendradarbiaudama su neseniai įsteigta Europos elektroninių ryšių reguliuotojų institucija (EERRI). Be kitų dalykų, EERRI į savo 2011 m. darbo programą turėtų įtraukti prioritetines plačiajuosčio ryšio plėtros rėmimo priemones. Priimdama Rekomendaciją dėl naujos kartos prieigos tinklų prieigos reguliavimo, Komisija siekia ES lygmeniu sukurti investuoti tinkamą aplinką ir patrauklių paskatų diegti naujus atvirus ir konkurencingus tinklus. Kartu su šiuo komunikatu priimtoje Naujos kartos prieigos rekomendacijoje nacionalinėms reguliavimo institucijoms pateikiamos gairės, kuriomis siekiama didinti reguliavimo tikrumą ir plačiajuosčio ryšio paslaugų rinkoje skatinti investicijas ir inovacijas, tinkamai atsižvelgiant į visų investuojančių įmonių riziką ir į būtinybę palaikyti veiksmingą konkurenciją, kuri yra svarbi ilgalaikė investicijų paskata. Nacionalinės kompetentingos institucijos taip pat turės dėti daug pastangų siekdamos užtikrinti, kad būtų sparčiai ir veiksmingai įgyvendinama Radijo dažnių spektro politikos programa, kuria bus skatinama diegti belaidį plačiajuosčių ryšių.

Skatinimas diegti belaidį plačiajuosčių ryšių

ES plačiajuosčio ryšio rinkoje sparčiausiai auga judriojo plačiajuosčio ryšio sektorius – per pastaruosius metus naudojimasis tokiu ryšiu išaugo daugiau kaip dvigubai. Todėl siekiant patenkinti plačiajuosčio ryšio paslaugų poreikį, belaidės technologijos tampa vis svarbesnės.

Keliais Komisijos sprendimais dažnių spektras paskirtas elektroninių ryšių paslaugoms ir techniškai optimizuotas, kad tiktų visų pirma belaidei plačiajuosčio ryšio prieigai, tačiau daugelyje valstybių narių vis dar taikomi didelių šio dažnių spektro dalių skyrimo apribojimai arba kai kurios jo dalys visai nepaskirtos.

Didėjant belaidžio ryšio paslaugų paklausai, visų pirma reikės veiksmingai užtikrinti, kad vartotojai galėtų naudotis dažniais, kuriuos jau numatyta skirti darniai skirstant dažnių spektrą, įskaitant radijo dažnių spektrą, kuris bus atlaisvintas kaip skaitmeninis dividendas ir pakartotinai naudojant dažnius, kurie iki tol buvo skirti antros kartos (GSM) paslaugoms. Antra, siekiant 2020 m. tikslinio rodiklio, belaidžio plačiajuosčio ryšio technologijų aprėpčiai ir pajėgumui užtikrinti turėtų būti paskirtas pakankamas ir tinkamas dažnių spektras ir suteikta galimybė juo naudotis. Plačiajuosčio ryšio plėtrą galima paskatinti ir taikant tokias konkurencijos stiprinimo priemones, kaip dažnių spektro prekyba ir priemonės, padedančios išvengti galimų iškraipymų keičiant galiojančias licencijas.

Kad būtų pasiekti šie tikslai, pirmosios daugiametės Radijo dažnių spektro politikos programos projekte, kurį turi priimti Europos Parlamentas ir Taryba, Komisija siūlo imtis koordinuotų veiksmų. Tačiau pavienės valstybės narės galėtų padėti greitai pasiekti plačiajuosčio ryšio aprėpties tikslinį rodiklį, jei nedelsdamos priimtų strategijas, kuriomis būtų siekiama:

- užtikrinti, kad būtų prieinamos pakankamai didelės dažnių spektro juostos¹⁹;
- greitai suteikti naudojimo teises;
- padidinti lankstumą ir konkurenciją;
- leisti antrinę prekybą, kad būtų prisitaikyta prie rinkos pokyčių.

Vis dažniau judriojo ryšio operatoriai nurodo, kad, plėsdami infrastruktūrą didėjančiai paklausai patenkinti, didžiausių sunkumų, visų pirma susijusių su bazinėmis stotimis, jie patiria dėl padidėjusios planavimo naštos ir netikrumo, taip pat dėl nesuderintų ir nenuspėjamų saugos reikalavimų. Kartu su valstybėmis narėmis Komisija toliau spręs šį klausimą ir sieks užtikrinti, kad nacionalinės šios srities taisyklės būtų racionalios ir nesukeltų iškraipymų.

Skatinimas intensyviau ir racionaliau naudoti struktūrinių ir kaimo plėtros fondų lėšas

Plačiajuosčio ryšio infrastruktūros kūrimą ir interneto diegimą Europos Sąjunga remia ir kaimo plėtros, ir struktūrinių fondų lėšomis; ji taip pat išaiškino, kaip turi būti taikomos valstybės pagalbos taisyklės, kai plačiajuosčiam ryšiui diegti naudojamos viešosios lėšos.

2007–2013 m. programavimo laikotarpiu investicijoms į plačiajuosčio ryšio infrastruktūrą iš viso numatyta skirti 2,3 mlrd. EUR, o informacinės visuomenės paslaugoms – 12,9 mlrd. EUR struktūrinių fondų lėšų. Struktūrinių fondų išlaidų apskaitos duomenimis, plačiajuosčio ryšio diegimo projektams numatytos lėšos naudojamos gana lėtai. Iki 2009 m. rugsėjo paskirta 418 mln. EUR, o tai sudaro 18 % nurodytu laikotarpiu planuotų išlaidų. Tuo pačiu metu visoms priemonėms paskirtų lėšų vidurkis yra 27 %²⁰.

Tuo pačiu programavimo laikotarpiu į Europos žemės ūkio fondą kaimo plėtrai (EŽŪFKP) pervesta 1,02 mlrd. EUR; iš jų plačiajuosčio ryšio diegimo projektams numatyta skirti 360 mln. EUR.

Kad ir plačiajuosčiam ryšiui, ir kitoms informacinės visuomenės paslaugoms diegti struktūrinių ir kaimo plėtros fondų lėšos būtų naudojamos plačiau, Komisija:

- 2011 m. paskelbs vietas ir regioninėms valdžios institucijoms skirtas investavimo į plačiajuosčio ryšio diegimą gaires, kad paskatintų panaudoti visas numatytas ES lėšas.
- Glaudžiau bendradarbiaus su regionais, kad padėtų jiems didinti gebėjimus panaudoti lėšas. Vykdam Europos kaimo plėtros tinklo veiklą, 2011 m. suinteresuotosios šalys bus pakviestos dalyvauti ES masto renginyje, susijusiame su IRT diegimo regionuose ir kaimo vietovėse gerąja patirtimi, ir pateiks rekomendacijų, kokių tolesnių veiksmų imtis, kad būtų pasiektas plačiajuosčio ryšio tikslinis rodiklis.

¹⁹ Tai būtina siekiant *veiksmingai* užtikrinti paskirto dažnių spektro prieinamumą; tai turi būti padaryta ir atveriant naują dažnių spektrą (pvz., 2,6 GHz, taip pat 800 MHz), ir liberalizuojant naudojimąsi esamu dažnių spektru (pvz., 900–1800 MHz dažnių juosta – žr. persvarstytą GSM direktyvą ir Sprendimą dėl 900–1800 MHz dažnių juostos).

²⁰ Į 2010 m. kovo mėn. pateiktą strateginę 2007–2013 m. programų įgyvendinimo ataskaitą (COM (2010) 110) įtrauktas plačiajuosčio ryšio diegimo vertinimas, o būsimame komunikate dėl regioninės politikos, kuria prisidedama prie pažangaus augimo 2020 m. Europoje, bus pateikta rekomendacijų valdymo institucijoms. Plačiajuosčio ryšio diegimo išlaidų analizė pateikta [URL].

- Be to, bus pateiktos pagal viešojo ir privačiojo sektorių partnerystės susitarimus ir kitas finansines priemones skiriamų lėšų, pavyzdžiui, lėšų dalies, kuria papildomos Europos struktūrinių fondų veiklos programos, naudojimo gairės. Vykdamas veiklą pagal viešojo ir privačiojo sektorių partnerystės susitarimus struktūrinių fondų lėšos gali būti naudojamos, jeigu laikomasi ES principų, taikomų viešiesiems pirkimams, vykdomiems pagal tokio tipo viešojo ir privačiojo sektorių partnerystės susitarimus.
- Iš naujo pristatys ir papildys Europos plačiajuosčio ryšio portalą²¹, kad jis taptų daugiakalbe plačiajuosčio ryšio diegimo projektų įgyvendinimo medžiagos mainų platforma ir kad jame būtų pateikiama papildomų gairių dėl tokių klausimų, kaip valstybės pagalbos taisyklės ir reguliavimo sistemos įgyvendinimas.

Plačiajuosčio ryšio diegimo finansavimo priemonių kūrimas

Daugelį investicinių pasiūlymų, ypač tokių, į kuriuos įtraukta sąlyga dėl privačiojo sektoriaus operatorių bendro naudojimosi infrastruktūra, arba tokių, kurie pateikti bendradarbiaujant viešojo ir privačiojo sektorių atstovams, galimi investuotojai vertina kaip rizikingesnes operacijas, todėl privatus finansavimas jiems dažniausiai neskiriamas. Taip gali būti todėl, kad į juos investuotos lėšos grįžta lėčiau, arba dėl to, kad projektų vykdytojai tiesiog yra per maži ir nepatyrę, kad sudomintų dideles finansines institucijas. Be to, dėl sudėtingų likvidumo sąlygų ir neaiškių ekonominių perspektyvų privatiems finansuotojams priimtina mažesnė rizika ir didėja finansavimo išlaidos.

Europos investicijų bankas (EIB) jau skolina vidutiniškai 2 mlrd. EUR kasmet ekonomiškai pagrįstiems plačiajuosčio ryšio diegimo projektams finansuoti. Rizikingesnėms operacijoms pradedamos taikyti rizikos pasidalijimo priemonės, tokios kaip EIB ir Komisijos parengta rizikos pasidalijimo finansinė priemonė. EIB skolinimo strategijoje daugiausia dėmesio bus skiriama 2020 m. Europos prioritetams, todėl numatoma, kad šio banko indėlis padidės. Be to, EIB indėlio į projektą nauda paprastai viršija tiesioginį banko kapitalo įnašą – bankų sektoriui ir galimiems projekto vykdytojams tai turi skatinamąjį poveikį ir taip dar labiau padidinas suinteresuotumas plačiajuosčiu ryšiu.

Vietos ir regioninės valdžios institucijos vis aktyviau nagrinėja alternatyvius finansavimo susitarimus, įskaitant viešojo ir privačiojo sektorių partnerystę, plačiajuosčio ryšio infrastruktūrai finansuoti. Tokių sprendimų tikslas – optimizuoti viešojo ir privačiojo sektorių finansinių išteklių sąveiką, taip pat atitinkamą šių sektorių kompetenciją reguliavimo ir rizika grindžiamų investicijų srityse. Siekdami paremti tokius viešojo ir privačiojo sektorių partnerystės susitarimus, ES ir EIB iki 2011 m. pavasario pateiks pasiūlymą, kaip sutelkti EIB ir iš ES biudžeto bendrai finansuojamos EIB techninės pagalbos ir (arba) patiriamosios įstaigos Europos viešojo ir privačiojo sektorių partnerystės pavyzdinio centro praktines žinias, taip pat kaip valstybių narių ir iš ES biudžeto paskirtas ir skiriamas techninės pagalbos lėšas nukreipti projektų rengimui. Be to, projektų vykdytojams bus naudingos ir išsamios EIB žinios apie sektoriaus technologinę bazę ir verslo modelius, taip pat jo patirtis, susijusi su sudėtingų daugiašalių finansinių operacijų rengimu sparčiai kintančioje aplinkoje.

Atsižvelgdami į ES programas, kurios bus rengiamos pagal kitą daugiametę finansinę programą, ir į susijusį EIB vaidmenį, Komisija ir EIB iki 2011 m. pavasario taip pat pateiks konkrečių pasiūlymų dėl finansavimo priemonių, kurios papildytų esamas plačiajuosčio ryšio

²¹ <http://www.broadband-europe.eu/Pages/Home.aspx>

infrastruktūros finansavimo priemonės. Tokios priemonės galėtų būti paskola, garantija arba dalyvavimas akciniame kapitale ar jų derinys ir turėtų atitikti investicinių projektų poreikius, susijusius su lankstumu, įgyvendinimo terminu ir rizika. Taikant tokias priemones bus naudinga tai, kad skolintis galima pigiau, nes EIB turi AAA reitingą ir yra ne pelno organizacija, taip pat dėl to, kad lėšos gali būti skiriamos iš Sąjungos biudžeto. Šias priemones taip pat bus galima naudoti tam, kad valstybių narių²² ir privačiojo sektoriaus investuotojų numatytos skirti lėšos būtų nukreiptos plačiajuosčio ryšio infrastruktūros diegimui finansuoti.

Siekiant paskatinti finansuoti rizikingesnius infrastruktūros kūrimo projektus, tokioms priemonėms ES turėtų skirti finansinių išteklių. Poveikis gali būti, pavyzdžiui, toks: iš ES biudžeto skyrus 1 mlrd. EUR finansinį įnašą, tikriausiai būtų pritraukta daugiau viešojo arba privačiojo sektorių lėšų, iš kurių būtų galima finansuoti 6–15 mlrd. EUR bendrųjų investicijų, priklausomai nuo pagrindinių investicijų finansavimo poreikio ir rizikos pobūdžio.

Kol tokia priemonė bus parengta, tinkamai pagrįstais atvejais bandomiesiems projektams ir novatoriškiems finansavimo planams plėtoti ir finansuoti EIB naudosis turimais ištekliais. Be to, Komisija ir EIB išnagrinės, ar taikant kitas bendras finansines priemones (tokias kaip rizikos pasidalijimo finansinė priemonė, paskolų garantijų priemonė transeuropinių transporto tinklų projektams arba fondas „Marguerite“) įgytą patirtį galima panaudoti plačiajuosčio ryšio diegimo finansavimo tikslais.

²² Valstybių narių lėšos turi būti naudojamos laikantis Valstybės pagalbos taisyklių taikymo plačiajuosčio ryšio tinklų sparčiam diegimui Bendrijos gairių.

4. PAGRINDINIAI VEIKSMAI

Komisija:

- 2011 m. bendradarbiaudama su EIB pateiks plačiajuosčio ryšio diegimo finansavimo pasiūlymą; paskelbs vietas ir regioninėms valdžios institucijoms skirtas gaires dėl ES lėšų naudojimo plačiajuosčio ryšio diegimo projektams kurti ir rengti; priims vietas ir regioninėms valdžios institucijoms skirtas investavimo į plačiajuosčio ryšio diegimą gaires, kad sudarytų palankesnes sąlygas panaudoti visas numatytas ES lėšas.
- Iki 2012 m. atliks išlaidų mažinimo priemonių peržiūrą.
- Iki 2013 m. pabaigos paskatins aktyviau ir racionaliau naudoti sparčiojo plačiajuosčio ryšio diegimo finansavimą, teikiamą naudojantis ES priemonėmis pagal dabartinę finansinę programą (pvz., Europos regioninės plėtros fondu, Europos kaimo plėtros programa, Europos žemės ūkio fondu kaimo plėtrai, transeuropiniu tinklu, Konkurencingumo ir inovacijų programa).

Komisija taip pat ragina valstybes nares:

- Nedelsiant įgyvendinti Naujos kartos prieigos rekomendaciją ir iš anksto atsižvelgti į pagrindinius Europos radijo dažnių spektro politikos programos aspektus.
- Nustatyti nacionalinius plačiajuosčio ryšio tikslinius rodiklius ir priimti Europos plačiajuosčio ryšio tikslinį rodiklį atitinkančius veiklos planus. Nacionalinius planus Komisija peržiūrės 2011 m.
- Imtis nacionalinio lygmens veiksmų siekiant sumažinti investavimo į plačiajuosčio ryšio diegimą išlaidas.
-